

Т. Г. Цибулін, кандидат юридичних наук

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
У ЗМІСТІ КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ**

У статті комплексно визначити роль інформації у виконавчо-розпорядчій діяльності органів виконавчої влади. Наголошено, що дослідження інформаційно-аналітичної складової управлінської діяльності має посідати провідне місце в системі наукових знань про процес виконавчо-розпорядчого управлінського впливу на суспільні відносини. Встановлено, що роль виконавчо-розпорядчої діяльності в процесі правового регулювання суспільних відносин полягає у створенні необхідних нормативних і організаційних умов для належного застосування загальних норм права у конкретних суспільних відносинах, у переведенні права із нормативності у врегульовані суспільні відносини, що на основі цих норм розвиваються. Норма права, започатковуючи процес правового регулювання, просто своїм існуванням не здатна гарантувати впорядкованість суспільних відносин. Будь-яка норма права потребує активної поведінки людини для переведення норми права із статички в динаміку правовідносин. Це рівною мірою стосується і приватно-правового, і публічно-правового простору. Різниця тут полягає в тому, що на відміну від приватно-правового простору в сфері публічного адміністрування без належної активної поведінки органів виконавчої влади та їх посадових осіб, які є обов'язковими учасниками правовідносин, такі правовідносини не можуть виникнути. На органи і посадових осіб публічного адміністрування покладений обов'язок своєю управлінською діяльністю утверджувати і забезпечувати до реалізації права і свободи людини, охороняти і захищати їх від порушення. З метою надання можливості цим органам створювати належні нормативні і організаційні умови для забезпечення практичної реалізації загальних норм права в практиці, органи виконавчої влади компетенційно призначені здійснювати підзаконну нормотворчу діяльність, видання адміністративних актів і укладання адміністративних договорів. Всі ці форми використовуються як результат прийнятих управлінських рішень, які, в процесі свого прийняття, видання, реалізації ґрунтовно спираються на інформацію, збір, обробка, дослідження, використання, трансформація якої становить інформаційно-аналітичне підґрунтя управлінської діяльності органів виконавчої влади.

Ключові слова: державне управління, виконавчо-розпорядча діяльність, механізм правового регулювання, дотримання, використання, застосування норм права, публічне адміністрування, управлінське рішення, підзаконний нормативно-правовий акт, адміністративний акт, адміністративний договір, інформація, інформаційно-аналітична діяльність.

T. H. Tsybulin. Information and analytical activities within the competence of the executive authority

The article comprehensively defines the role of information in the executive and administrative activities of executive bodies. It is emphasized that the study of the information and analytical component of administrative activity should occupy a leading place in the system of scientific knowledge about the process of executive and administrative management influence on public relations. It is established that the role of executive and administrative activity in the process of legal regulation of public relations consists in creating the necessary regulatory and organizational conditions for the proper application of general norms of law in specific public relations, in translating law from normativity into regulated public relations that develop on the basis of these norms. The norm of law, initiating the process of legal regulation, simply by its existence is not able to guarantee the orderliness of public relations. Any norm of law requires active human behavior to translate the norm of law from statics into the dynamics of legal relations. This applies equally to both private and public legal space. The difference here is that, unlike the private legal space, in the field of public administration, without proper active behavior of executive bodies and their officials, who are mandatory participants in legal relations, such legal relations cannot arise. Public administration bodies and officials are obliged to establish and ensure the implementation of human rights and freedoms through their administrative activities, to protect and defend them from violation. In order to enable these bodies to create appropriate regulatory and organizational conditions to ensure the practical implementation of general legal norms in practice, executive bodies are competently assigned to carry out subordinate normative activities, issue administrative acts and conclude administrative contracts. All these forms are used as a result of administrative decisions made, which, in the process of their adoption, publication, implementation, thoroughly rely on information, collection, processing, research, use, the transformation of which constitutes the information and analytical basis of the administrative activities of executive bodies.

Key words: public administration, executive and administrative activity, legal regulation mechanism, compliance, use, application of legal norms, public administration, management decision, subordinate regulatory legal act, administrative act, administrative contract, information, information and analytical activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Процес виконавчо-розпорядчої діяльності органів виконавчої влади – це власне діяльність уповноважених суб'єктів із переведення приписів загальних норм права, які переважно просто декларують певні цінності чи необхідні варіанти поведінки людей в конкретних правовідносинах, в практичну

площину. Така діяльність завершується реалізацією виданого підзаконного нормативно-правового акта, адміністративного акта, виконанням умов укладеного адміністративного договору чи вчиненням інших юридично-значущих дій. А за великим рахунком – всі перелічені зовнішні форми управління є ні чим іншим, як зовнішньою формою виразу прийнятих управлінських рішень. Самі ж управлінські рішення, як результат вибору суб'єктом управління найкращої альтернативи, спрямованої на розв'язання певної управлінської проблеми, в процесі свого прийняття повністю залежать від обсягу та якості опрацьованої інформації про стан об'єкта управління. І вже залежно від цього результат прийнятого та виконаного управлінського рішення або вирішує управлінську проблему, або поглиблює її кризу. Тож дослідження інформаційно-аналітичної складової управлінської діяльності має посідати провідне місце в системі наукових знань про процес виконавчо-розпорядчого управлінського впливу на суспільні відносини. Особливого значення це набуває з оглядом на прийняті і такі, що набувають своєї практичної реалізації, нормативно-правові акти про адміністративну процедуру, адміністративні послуги і про правотворчу діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковане розв'язання проблеми та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Загалом публічному адмініструванню, державному управлінню, управлінській праці, управлінським рішенням, процедурам їх розробки та прийняття присвячено велику кількість праць, як в науці адміністративного права, так і в галузях економічних наук. Навіть інформаційна складова такої діяльності певним чином відповідним чином згадується. Втім, новітнє адміністративне законодавство таким чином вибудовує розуміння нормотворчого процесу і адміністративної процедури, що інформаційно-аналітична складова потребує до себе більш пильної уваги, адже використана інформація в процесі державного управління за якістю і обсягом, повнотою та об'єктивністю є передумовою належного виконання органами виконавчої влади свого призначення, належного рівня забезпечення, охорони і захисту прав і свобод людини.

Виклад основного матеріалу. Як випливає із змісту Конституції України, головним обов'язком держави Україна є утвердження і забезпечення прав і свобод людини, які, в свою чергу, визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Така теза, аби не бути просто порожньою декларацією, потребує чималих зусиль для практичного втілення в практику організації і функціонування всього механізму держави. Передусім, обов'язок із утвердження прав і свобод покладається, безумовно, на орган законодавчої влади, який, своїми владними законодавчими приписами переводить суспільні відносини в площину правовідносин, забезпечуючи тим самим перетворення потреб та інтересів людини на конкретні суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Втім, розуміємо, що механізм правового регулювання не вичерпується просто прийняттям закону, як акта вищої юридичної сили, адже наявність закону сама собою не забезпечує впорядкованості суспільних відносин. Вважається, що норма права сама собою, попри її визначальне значення в регулюванні суспільних відносин, є дещо «статичною» категорією і доти, доки її не використовує людина у той чи інший спосіб (дотримуючись, використовуючи, порушуючи), вона так і залишається статичним приписом, що потребує активізації механізму правового регулювання, аби норма права досягла свого основного призначення – впорядкування (а не просто регулювання) суспільних відносин у той спосіб і до того стану, якого потребує людина, суспільство і держава.

О.Ф. Скакун визначає механізм правового регулювання наступним чином: «...процес переходу нормативності права в упорядкованість суспільних відносин, який здійснюється суб'єктами правового регулювання за допомогою системи правових засобів, способів і форм з метою задоволення суспільних і приватних інтересів учасників суспільних відносин, забезпечення правопорядку» [1, с. 262]. З таким визначенням повною мірою можна погодитися, зважаючи на вищевикладене. Людина в державно-правовій формі існування і життєдіяльності має комплекс прав і свобод, серед яких є такі, що вона здатна реалізувати, на перший погляд, власноруч – життя, здоров'я, честь, гідність, право власності, вільний розвиток тощо. Але держава в даному випадку не може стояти осторонь, зважаючи на її конституційно визначене призначення, і, в такому випадку, присутня своїм механізмом охорони і захисту прав і свобод людини в правовідносинах. Коли ж йдеться про сутнісно інші права – безпека, недоторканість, освіта, культура, соціальне забезпечення тощо, – то держава виконує функцію не просто гаранта та захисника цих прав, а того суб'єкта, без активної діяльності якого ці права людини є просто декларацією, вони потребують забезпечення реалізації з боку держави. Тому й включається в роботу механізм правового регулювання, як комплекс усіх правових засобів і форм переведення нормативності права у впорядкованість суспільних відносин. В.Я. Кикоть принагідно зауважує наступне: «...механізм показує, як саме здійснюється правове опосередкування (нормування, регулювання, охорона та захист) суспільних відносин, як суспільні відносини, зокрема й ті, що складаються в адміністративно-публічній сфері, стають правовідносинами» [2, с. 21]. Звернімо увагу на уточнення – нормування, регулювання, охорона і захист! Власне про це ми й ведемо мову, визначаючи роль втручальної владної діяльності держави в суспільні відносини з метою їх приведення у певний впорядкований стан. Т.І. Тарахонич щодо визначення механізму правового регулювання зазначає: «...Механізм правового регулювання є системним утворенням, динамічною, функціональною частиною правової системи, сукупністю послідовно організованих юридичних засобів, які знаходяться у певному взаємозв'язку та взаємодії між собою, що забезпечують досягнення соціально корисних цілей» [3, с. 13]. М.С. Кельман, О.Г. Мурашин – механізм

правового регулювання: «...єдина система правових засобів, за допомогою яких здійснюється результативне правове впорядкування суспільних відносин та подолання перепон, які стоять на шляху задоволення інтересів суб'єктів права» [4, с. 372] О.О. Кравчук зазначає: «...сукупність стадій, застосовуваних державою елементів, з допомогою яких в суспільних відносинах досягається урегульованість, а втілені в правових приписах задуми суб'єкта нормотворення призводять до належної правореалізації» [5, с. 195]. Як наочно бачимо, розбіжності в розумінні поняття механізму правового регулювання, якщо навіть і є, то вони мають більшою мірою термінологічний характер, відштовхуючись від інструментального чи від діяльнісного підходу до розуміння, що ніяким чином не впливає на усвідомлення провідної тези стосовно нього – механізм правового регулювання є комплексом активних впорядкованих дій суб'єктів права, які спрямовані на переведення норм права із статичної в динаміку правовідносин – це сукупність всіх активних складових, через які норма права набуває свого втілення в практику життєдіяльності людини. В.М. Сиріх вважає, що механізм правового регулювання відповідно до стадій правового регулювання містить три компоненти: «...механізм правотворчості, механізм реалізації норм права, механізм державного примусу» [3, с. 15-16]. Поділяємо таке бачення елементів повною мірою, адже даний підхід демонструє взаємоузгоджену та спрямовану на досягнення спільної мети діяльності всіх без виключення державних органів, незалежно від їх поділу за «гілками» – а саме – утвердження і забезпечення реалізації прав і свобод людини, їх охорона і захист в межах впорядкованих за допомогою всіх можливих форм і засобів владної діяльності суспільних відносин.

Як бачимо, в механізмі правового регулювання має в окремий елемент виділятися реалізація норм права, яка в свою чергу може виявлятися в наступних формах – додержання, виконання, використання та застосування. В.В. Дума зазначає: «Під реалізацією норм права в юридичній літературі розуміють фактичне здійснення правових приписів у поведінці, діяльності (бездіяльності) суб'єктів права» [6, с. 129]. Дійсно, варто звернути увагу, що реалізація норм права може виявлятися, як в активній формі поведінки суб'єктів правовідносин (правомірній чи протиправній), так і формі невиконання тих приписів, яких адресат правової норми повинен був і міг додержатися чи виконати. Ми окрему увагу в даній публікації приділяємо такій складовій правореалізації, як застосування норм права, оскільки ця форма правореалізації в механізмі правового регулювання, на наше глибоке переконання, посідає чи не провідне місце, оскільки саме ця складова діяльності держави сприяє утвердженню прав і свобод людини, забезпеченню їх до практичної реалізації, їх охороні і захисту і демонструє постійну владну присутність держави у справі реалізації людиною належних їй прав і свобод.

Діяльність органів виконавчої влади, яка полягає у владному, заснованому на законі та спрямованому на створення умов для його практичної реалізації, цілеспрямованому впливові на суспільство і суспільні процеси, що потребують владного державно-управлінського втручання і попередньо врегульовані нормами права загального порядку, з метою приведення суспільних відносин у впорядкований стан протягом довготривалого часу в адміністративно-правовій науці визначали за допомогою терміна «державне управління». Не вдаючись у доктринальні суперечки, побіжно зауважимо, що відповідно до вимог сьогодення, які зумовлені адміністративно-правовою реформою, ця дефініція поступово поступається новій категорії «публічне адміністрування», і, хоча це не завжди виправдано, тим не менше і один, і інший термін змістовно включає до свого складу виконавчо-розпорядчу діяльність органів виконавчої влади. В цій діяльності виконавчий аспект полягає у виконанні призначення відповідною системою державних органів, що полягає у створенні нормативних і організаційних умов для належної практичної реалізації норм права загального порядку. Так, наприклад, Закон «Про освіту», декларуючи право рівного доступу до вищої освіти і широкий спектр можливостей її здобуття, тим не менше не регламентує процедур вступу, поновлення в контингенті студентів, залишаючи ці питання на розсуд підзаконного нормативно-правового регулювання, а Міністерство освіти і науки власними підзаконними нормативно-правовими актами (відповідними Наказами, розпорядженнями, листами) ці питання конкретизує, переміщуючи норми права загального порядку донизу за управлінського вертикаллю, аж до кінцевого виконавця – приймальних комісій вищих навчальних закладів. Це – їх, органів виконавчої влади, виконавча діяльність. Розпорядчий аспект також вже наголошено – орган виконавчої влади не у фізичний спосіб утверджує і забезпечує права і свободи людини, а шляхом владного розпорядництва, «виконує» приписи закону. Він, орган виконавчої влади, шляхом владного розпорядництва (видання підзаконних нормативно-правових актів, адміністративних актів, шляхом укладання адміністративних договорів та вчиненням інших юридично-значимих дій) створює умови для практичної реалізації приписів законів. Орган виконавчої влади своєю діяльністю переводить норми права із статичної у динаміку правовідносин. Враховуючи вищевикладене, і розуміючи правозастосовний характер такої діяльності, не можемо погодитися із визначенням правозастосування як «...організаційно-правової діяльності компетентних органів, уповноважених на це громадських об'єднань або їх службових осіб, яка полягає у встановленні піднормативних, формально обов'язкових, індивідуальних правил поведінки персоніфікованих суб'єктів з метою створення умов, необхідних для реалізації ними таких норм» (П.М. Рабінович) [7, с. 133]; «...застосування норм права (правозастосовна діяльність) – це здійснювана в спеціально визначених законом формах державно-владна організаційна діяльність компетентних суб'єктів із видання індивідуально-конкретних правових приписів» (І.Я. Дюрягін) [8, с. 133]; «...правозастосовну діяльність можна попередньо визначити як здійснювану на

засадах доцільності, справедливості й обґрунтованості піднормативну діяльність компетентних суб'єктів з видання конкретизованих й індивідуалізованих владних приписів (індивідуальної регламентації) та забезпечення їх видання й фактичної реалізації (правозабезпечення)» [9, с. 60]. Вбачаємо такий підхід не повною мірою виправданим, адже характер діяльності державного органу (в даному випадку – правозастосовний) полягає не в тому, який акт (нормативний чи індивідуальний) використовується, а в тому, з якою метою цей вид владної діяльності здійснюється, в даному випадку – з метою через підзаконне нормативно-правове регулювання, через видання адміністративного акта, через укладання адміністративного договору або ж шляхом здійснення інших юридично значущих дій створити належні нормативні і організаційні умови для якнайкращої практичної реалізації норм права загального порядку. Тому більш виправданими виглядають позиції тих науковців стосовно розуміння правозастосування, які не прив'язують нас до характеру використовуваного акта правореалізації. Так, наприклад, О.Ф. Скакун, не зводячи правозастосування до індивідуально-нормативного регулювання (що ми повністю поділяємо) визначає: «... застосування норм права (правозастосовну діяльність) як владно-організаційну діяльність уповноважених державних органів, організацій і посадових осіб, яка здійснюється в процедурно-процесуальному порядку і полягає в реалізації норм права шляхом винесення юридичних рішень щодо конкретних суб'єктів з конкретних питань. [9, с. 414], а М.Д. Гнатюк також безвідносно до індивідуальних регулятивних актів визначає правозастосовну діяльність так – «...це юридична цілісна система дій з реалізації права, здійснювана особливим колом суб'єктів (органів та посадових осіб), наділених державно-владними повноваженнями, яка відбувається в певних процесуально-процедурних формах» [10, с. 18]. Ще раз наголосимо, що правозастосовний характер діяльності органів виконавчої влади полягає не в характері і адресуванні приписів нормативного характеру, що ними використовуються, і не в ієрархії актів, що ними видаються, а у спрямуванні та меті її здійснення – орган виконавчої влади правотворенням і виданням адміністративних актів, рівною мірою як і шляхом укладання адміністративних договорів і здійсненням іншої юридично значимої діяльності виконує функції і завдання держави щодо створення належних умов для практичної «роботи» закону в конкретних життєвих ситуаціях, в підвладних сферах і галузях суспільних відносин, деталізуючи і конкретизуючи загальні норми, переводячи їх на рівень конкретних виконавців за управлінською вертикаллю. А підзаконні нормативно-правові акти, адміністративні акти, адміністративні договори чи інші юридично-значимі дії – це форма зовнішнього виразу прийнятих управлінських рішень щодо порядку врегулювання тих чи інших суспільних відносин. Говорячи про процес правозастосовної діяльності органів виконавчої влади, розуміємо, що він зводиться до розробки й прийняття управлінських рішень, які, залежно від їх характеру та мети набувають певну, визначену вище, зовнішню правову форму.

Можливість та необхідність здійснення правотворчої діяльності для виконання покладених на нього завдань, рівною мірою, як і видання адміністративних актів і використання інших правових форм публічного адміністрування передбачене чинним статутним законодавством, що визначає правовий статус тієї чи іншої публічної адміністрації (органу виконавчої влади) і знаходить своє втілення в компетенції такого органу. Оскільки кожний орган виконавчої влади є колективним суб'єктом адміністративного права, то саме компетенція, як складова його адміністративно-правового статусу, є тим елементом, що відрізняє такий його статус від аналогічного у приватних осіб, де складовими є суб'єктивні права, юридичні обов'язки і юридична відповідальність. Н.О. Армаш згідно своєї точки зору визначає наступне: «...компетенція – це елемент правового статусу, який встановлює сукупність юридично встановлених прав та обов'язків органу виконавчої влади або його керівника, реалізація яких забезпечує виконання їх основних функцій» [11, с. 97]. «...Компетенція органу включає в себе два елементи: по-перше, «предмети відання» (суспільні відносини), по-друге, «права та обов'язки» або «владні повноваження» органу» – зазначає М.І. Козюбра [12, с. 23]. В Сучасній правовій енциклопедії запропоновано під компетенцією (від латинського *competentia*, від *competere* – «взаємно прагнути; відповідати, підходити») розуміти «...сукупність предметів відання, функцій, повноважень, прав і обов'язків органу державної влади, органу місцевого самоврядування або їх посадової особи чи службової особи, що визначається законодавством» [13, с. 54]. Отже, компетенція, попри незначні розбіжності у науковому розумінні – це власне законодавчо закріплене те, що відповідний орган публічного адміністрування повинен і має право (повноваження) зробити на виконання функцій і завдань держави і те, яким шляхом він повинен (може) це зробити (дискреційні повноваження, адміністративний розсуд).

Будь-якого випадку, процес здійснення державно-владного управлінського впливу, в межах компетенції будь-якого органу державної виконавчої влади полягає у розробці, прийнятті та доведенні до виконання управлінських рішень, які, виходячи із адміністративно-правового статусу такого органу та сфери його відповідальності, можуть (повинні) набувати ту чи іншу зовнішню форму виразу. Д.М. Нестеренко з відповідними посиланнями визначає управлінське рішення як «...результат системної діяльності людей і продукт когнітивної (опосередкованої пізнавальними чинниками), емоційної, вольової, мотиваційної природи, синтезу психічних процесів, що мають початкову регулятивну спрямованість. Це вольовий акт осіб, що ухвалюють рішення, оформлений у вигляді документа» [14, с. 29]. Про кінцеву фіксацію управлінського рішення, про його об'єктивацію ззовні через відповідну правову форму йшлося вище, тому таке визначення вважаємо прийнятним і таким, що відбиває сутність явища, яке визначається. «Рішення в публічному адмініструванні

– це управлінське рішення, що приймається в органах державної влади з метою визначення і реалізації державних цілей, стратегій, політики, функцій держави, вирішення інших проблем державного рівня» – зазначають в свою чергу Н.О. Брюшкова, О.В. Ніколюк і О.Ф. Удовича [15]. Управлінське рішення (індивідуальне чи колективне), що приймається в процесі управлінської діяльності органу виконавчої влади передбачає вибір можливого (на основі адміністративного розсуду і дискреційних повноважень) варіанту вирішення управлінської проблеми у найоптимальніший спосіб тим самим створюючи належні умови по-перше, для як найповнішої практичної реалізації норм права загального порядку і, по-друге – для забезпечення прав і свобод людини, їх охорони і захисту в межах, визначених загальною нормою права. «Виходячи з природи управлінської діяльності, управлінські рішення слід тлумачити», – зазначає В.М. Колпаков, – «...як вибір, який робить керівник для найкращого виконання своїх посадових обов'язків з дотриманням публічних інтересів» [16, с. 29]. Характерною для здійснення такого «вибору», звичайно, є певна праця посадовців із наявною інформацією, без аналітичної роботи з якою, здійснення «вибору» найоптимальнішого варіанту вирішення управлінської проблеми вважається якщо не просто неможливим, то принаймні – недоцільним. Такий «вибір» має бути «...методологічно обґрунтований, заснований на максимально достовірній та повній інформації, доступній суб'єкту управління, знанні законів управління; він також повинен гармоніювати з поставленими цілями та метою публічного менеджменту» [17, с. 2]. Інформація в даному випадку виступає тією рушійною силою, використовуючи яку, орган виконавчої влади або належним чином впорядкує підвладні суспільні відносини, тим самим забезпечивши відповідний бажаний рівень реалізації прав і свобод людини в конкретній життєвій ситуації або ж навпаки, створить перешкоди як на шляху реалізації прав і свобод, так і на шляху виконання юридичних обов'язків, тим самим штовхаючи адресата правової норми на пошук шляхів невиконання чи неналежного виконання нормативних приписів чи їх недодержання. А, зважаючи на правозастосовний характер такої діяльності, можемо навести тезу Є.В. Додіна, який зокрема надає інформації в цій діяльності наступне значення: «...зміст правозастосовної діяльності становлять збирання, дослідження, опрацювання й зберігання інформації, або, простіше кажучи, операції з нею» для подальшого досягнення мети правозастосовної діяльності – «...поширення загальних приписів правових норм на персонально визначених суб'єктів» [18, с. 27-29]. Існує точка зору, згідно з якою «...Правозастосовна процедура, у свою чергу, складається із кількох послідовних етапів, результати кожної з яких потім знаходять своє відображення у відповідному акті застосування права. На першому етапі проводяться збір, систематизація й аналіз інформації (доказів), які мають відношення до розглянутої юридичної справи й можуть вплинути на владне правозастосовне рішення, що виноситься. Уся зібрана інформація, перед тим як вона буде залучена до справи, має пройти перевірку (оцінку) на те, чи стосується справи (чи є виявлена інформація значущою для справи), на допустимість (чи отримана вона без порушень чинного законодавства), вірогідність (чи підтверджується іншими джерелами, чи узгоджується з ними) і повноту (достатність, яка означає, що наявна інформація дозволяє повністю відтворити обставини, що відбулися)» [19, с. 22], а А.О. Дегтяр прямо розглядає управлінську діяльність державного апарату, як таку, що «...будується на інформаційній складовій, та з цієї точки зору визначає "інформацію, як певну сукупність різних повідомлень, зведень, даних про відповідні предмети, явища, процеси, відносини, які будучи зібраними, систематизованими і перетвореними на придатну для використання форму, відіграють у процесі прийняття й реалізації державного управління виняткову роль» [20, с. 91].

Таким чином, як наочно бачимо, процес виконавчо-розпорядчої діяльності, яка щоденно реалізується органами виконавчої влади для виконання функцій і завдань держави, полягає у розробці, прийнятті, виконанні управлінських рішень, що в свою чергу ставить на порядок денний в кожному конкретному випадку проведення чималої роботи із збору, дослідження, оцінки, використання, трансформації інформації. Ця інформація прямо стосується об'єкта управління – при прийнятті управлінського рішення публічний адміністратор повинен знати все про його стан, нормативного масиву, на основі якого здійснюється управлінський вплив – для вибору найкращого варіанта вирішення управлінської проблеми серед можливих альтернатив, можливих передбачуваних результатів прийнятого управлінського рішення. Це рівною мірою стосується будь-якого інструмента публічного адміністрування – на основі інформаційно-аналітичної діяльності обирається відповідна правова чи неправова форма (якщо вирішення управлінської проблеми передбачає можливість застосування альтернативних форм), відповідний метод впливу чи їх поєднання.

Висновки та перспективи подальших розробок. Механізм правового регулювання не вичерпується просто прийняттям закону, як акта вищої юридичної сили, адже наявність закону сама собою не забезпечує впорядкованості суспільних відносин. норма права сама собою, попри її визначальне значення в регулюванні суспільних відносин, є дещо «статичною» категорією і доти, доки її не використовує людина у той чи інший спосіб (дотримуючись, використовуючи, порушуючи) вона так і залишається статичним приписом, що потребує активізації механізму правового регулювання, аби норма права досягла свого основного призначення – впорядкування (а не просто регулювання) суспільних відносин у той спосіб і до того стану, якого потребує людина, суспільство і держава.

В механізмі правового регулювання має в окремий елемент виділятися реалізація норм права, яка в свою чергу може виявлятися в наступних формах – додержання, виконання, використання та застосування.

Орган виконавчої влади, шляхом владного розпорядництва (видання підзаконних нормативно-правових актів, адміністративних актів, шляхом укладання адміністративних договорів та вчиненням інших юридично-значимих дій) створює умови для практичної реалізації приписів законів. Для цього до компетенції будь-якого органу виконавчої влади органічно включається можливість та необхідність підзаконного нормотворення і адміністративного розпорядництва. Уся управлінська діяльність органів виконавчої влади зводиться за великим рахунком до розробки, прийняття та забезпечення виконання управлінських рішень. Якість та результативність управлінських рішень повною мірою прямо залежить від належним чином проведеної інформаційно-аналітичної роботи щодо об'єкта управління.

Список використаних джерел:

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : [підруч.] Х., 2008. 656 с.
2. Стукаленко О. В. Нотатки до розуміння категорії "механізм правового регулювання". *Правова держава*. 2017. № 26. С. 20-25.
3. Тарахонич Т.І. Механізм дії права, механізм правового регулювання, механізм реалізації права: особливості взаємодії. *Держава і право*. 2010. Вип. 50. С. 12-18
4. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права: Підручник. К. 2006. 477с.
5. Кравчук О. О. Механізм правового регулювання: сучасне застосування традиційного педагогічного прийому в навчанні теорії права і галузевих дисциплін. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна юридична освіта: досвід минулого – погляд у майбутнє»*. Одеса, 2016. С. 195-197.
6. Дума В. Підходи до праворозуміння та реалізації правових норм. *Правова інформатика*. 2009. № 1. С. 46-52.
7. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права і держави. Навчальний посібник. К. 2002. 191 с.
8. Юхимюк О.М. Типологія правозастосування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Право*. Ужгород. 2012. Вип. 19. Ч.1. С. 132-134.
9. Коцан-Олинець Ю. Я. Поняття правозастосовчої діяльності та її сутнісні ознаки. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична*. 2015. Вип. 2. С. 52-63.
10. Гнатюк М. Д. Правозастосування та його місце в процесі реалізації права: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук.: 12.00.01; Київ. 2007. 19 с.
11. Армаш Н. О. Керівник органу виконавчої влади: адміністративно-правовий статус: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук.: 12.00.07; Запоріжжя. 2006. 248 с.
12. Козюбра М. І. Переконавання та примус в радянському праві. К.: Наук. думка, 1970. 152 с.
13. Сучасна правова енциклопедія / О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко та ін.; за заг. ред. О. В. Зайчука. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
14. Нестеренко Д. В. Сутність феномену «управлінське рішення». *Публічне управління та митне адміністрування*. 2021. № 3 (30). С. 28-32.
15. Брюшкова Н. О., Ніколюк О. В., Удовиця О. Ф. Особливості прийняття управлінських рішень в публічному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_3_21
16. Колпаков В. М. Теорія та практика прийняття управлінських рішень. Навчальний посібник. К. МАУП, 2000. 256 с.
17. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи публічного менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2003. 416 с.
18. Додін Є. В. Доказування та докази в правозастосовчій діяльності органів радянського управління. Київ-Одеса 1976. 128 с.
19. Абдуллазаде Ф., Дідич Т. (2022). Поняття та сутність правозастосовного процесу. *Collection of Scientific Papers «ЛОГОΣ», (October 14, 2022; Oxford, UK)*, 21-23.
20. Дегтяр А. О. Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2004. 224 с.